

הרפורמה בתקינה מצגת ליבואנים

15 ינואר 2018

מינהל תקינה/הממונה על התקינה

מצגת זו נועדה להסברה
הנוסח והפרשנות המחייבים
הנם של החוקים בלבד

מרחב התקינה - החוקים ששנו

חוק התקנים

פקודת היבוא והיצוא

- השינויים בחוקים הנ"ל מחייבים עדכון של חקיקות משנה:
 - צו יבוא חפשי.
 - כללי התקינה.
 - תקנות תו תקן.
 - צו התקנים.
- כן נדרש לכתוב ולפרסם תקנות נוספות ונהלים והוראות משלימים.

חוק התקנים עיקרי השינויים

- שינויים מבניים במכון התקנים.
- תהליכי עיבוד תקנים והכרזה על תקינה רשמית.
- חובת שמירה על תקן רשמי.
- כללים ואמות מידה לאישור מעבדות.
- סמכויות אכיפה על מעבדות מאושרות.

מכון התקנים - שינויים מבניים (המשך)

● ועדות התקינה

➤ **ועדת תיאום** – הוסף נציג לאיגוד לשכות המסחר, נציג ארגוני היצרנים הוחלף בנציג התאחדות התעשיינים.

➤ **ועדות מרכזיות וועדות טכניות :**

- **נקבעו כללים וסייגים למינוי חברים , יו"ר וסגן יו"ר.**
- **נקבעו כללי שקיפות לפרסום שמות החברים והפרוטוקולים.**
- **חובת פרסום נושאי הדיונים, מועדי דיונים ומיקומם.**

מכון התקנים - שינויים מבניים (המשך)

➤ **ועדות מרכזיות וועדות טכניות (המשך) :**

נקבע הרכב של 12 חברים כלהלן:

- **שני אנשי סגל אקדמי בכיר** במוסד להשכלה גבוהה, בעלי מומחיות הנוגעת לתחום מתחומי העיסוק של הוועדה, שתמנה המועצה להשכלה גבוהה;
- **שני בעלי השכלה בתחומי ההנדסה, האדריכלות והטכנולוגיה** שהינם בעלי מומחיות רלוונטית לתחום מתחומי העיסוק של הוועדה, שתמנה הוועדה הממנה כמשמעותה בסעיף קטן (ה);
- **שני נציגי צרכנים** שימנה הגוף המקים את ועדת התקינה, מתוך רשימות נציגים שהגישו לו ארגוני צרכנים; לעניין זה, "ארגון צרכנים" כהגדרתו בסעיף - 31 (ג) לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-19816 ;
- **שני עובדים של רשות מרשויות המדינה** או גופים אחרים הממלאים תפקידים ציבוריים על פי דין, הנוגעים לעניין;
- **שני נציגים שתמנה התאחדות התעשיינים** בישראל באופן שיבטיח נציגות לענפים הרלוונטיים, ולפחות אחד מהם יהיה בעל עסק או עובד בעסק זעיר, קטן או בינוני כהגדרתם בחוק חובת המכרזים, תשנ"ב-19927 (בסעיף זה עסק זעיר, קטן או בינוני);
- **שני נציגים שימנה איגוד לשכות המסחר** באופן שיבטיח נציגות לענפים הרלוונטיים, ולפחות אחד מהם יהיה בעל עסק או עובד בעסק זעיר, קטן או בינוני.
- על אף האמור בסעיף (א), ועדה מרכזית רשאית למנות לוועדה טכנית עד **חמישה חברים נוספים** על החברים האמורים בסעיף קטן (א), אם נוכחה כי הם בעלי ידע ומומחיות רלוונטיים לתחומי העיסוק של הוועדה הטכנית, ובכלל זה רשאית היא למנות נציגי ציבור, נציגי ארגונים שלא למטרות רווח, וכן נציגים של רשויות הפועלות לפי דין או חברות ממשלתיות, והכל כפוף להוראות אלה:
(עד שני נציגי מעבדות ולא יותר משלושה נציגי גופים אחרים)

עיבוד תקן והכרזה על תקן רשמי

- **קביעת מנגנון אישורים** שבא להבטיח מינימום שינויים לאומיים בתקנים מאומצים (בכלל זה עדכון הרכב ועדת האימוץ).
- **הגדרת שינויים לאומיים מתחייבים** שאינם נדרשים לאישור ועדת האימוץ, רוה"מ ושר האוצר.
- **פנייה ישירה של הממונה על התקינה למנכ"ל המשרד האחראי**, במקום פניה משר לשר.
- **קביעת מנגנון לקיצור זמני קבלת עמדות השרים**.
- **לבצע בחינה מחדש**, על ידי הממונה, של כל התקנים הרשמיים המאומצים (בתכנית תלת שנתית).

עיבוד תקן והכרזה על תקן רשמי

סה"כ כמות התקנים בישראל כ 3600

כ 640 תקנים רשמיים

- הכרזה על ידי שר הכלכלה והתעשייה.

- העילות להכרזת רשמיות: בטיחות, בריאות, הגנת הסביבה

- סעיף 9(א) לחוק התקנים: "לא ייצר אדם מיצרך, שמפרט שלו נקבע כתקן רשמי, ולא ימכרנו, ולא ייבאו, ולא.....אלא אם התאימו המצרך או תהליך העבודה לדרישות התקן הרשמי."

חובת תו תקן (כ 60 תקנים):

- הטלת החובה על ידי שר הכלכלה והתעשייה

- סעיף 2(א) לצו התקנים: "לא ירכיב אדם, לא ייצר, ... ולא ימכור מצרך...שהמפרט שלו נקבע כתקן רשמי אלא אם ניתן לו היתר מן המכון לסמנו בתו תקן..."

הערה – דרך נוספת להפיכת תקן למחייב הנה על ידי אזכורו בחוק, צו או תקנה.

חובת שמירה על תקן רשמי

- חוק התקנים, סעיף 9.9(א): לא ייצר אדם מצרך, שמיפרט שלו נקבע כתקן רשמי, ולא ימכרנו, ולא ייבאו ולא ייצאו, ולא ישתמש בו בכל עבודה שהיא, ולא יבצע עבודה שהכללים הטכניים של תהליכה נקבעו כתקן רשמי, אלא אם התאימו המצרך או תהליך העבודה לדרישות התקן הרשמי, או אם נקבעה הוראה אחרת באכרזה שבה הוכרז התקן כתקן רשמי.
- בנוסף על הדרישות הקבועות כיום בחוק, הוספה גם חובת שמירת "עקיבות": היכולת לעקוב אחר מצרך ולאתר אותו בכל אחד מהשלבים של הייצור, הייבוא או המכירה, לרבות היכולת לעקוב אחר בדיקות, מפרטים ואישורים לגבי המצרך, מגורמים בישראל ומחוץ לישראל.
- חוק התקנים, סעיף 9.9(א)(3)(1): בעת העברה בין עוסקים של מצרך שמפרט שלו נקבע בתקן רשמי, יעביר כל אחד מהעוסקים לעוסקים האחרים את פרטיו, ובכלל זה את שמו המלא, מען עסקו, ומספר עוסק מורשה או מספר רישיון עסק שלו, וכן פרטים המאפשרים את זיהוי המצרך; העוסקים ישמרו לתקופה שלא תפחת משבע שנים את הפרטים האמורים וכן את תעודת המשלוח של המצרך.

אישור מעבדות

מעבדה מאושרת:

סעיף 12 לחוק התקנים – "המכון וכל מי שאושר לעניין זה בכתב על ידי הממונה (להלן - מעבדה מאושרת) רשאים לבדוק התאמתו של מצרף לתקן או לתקן רשמי, ולתת תעודת בדיקה על כך"

עיקרי השינויים שברפורמה/בחוק:

- הבהרה כי: "המעבדה רשומה על פי דין כתאגיד בישראל, וכי היא בעלת יכולת וכשירות מקצועית וערוכה למלא את תפקידה כמעבדה בישראל בתחום מתן האישור."
- עיגון בחוק של אפשרות הסמכה על ידי גוף הסמכה זר (לפי כללים שבחוק).
- הכללה בחוק של הכללים ואמות המידה לאישור מעבדות, כולל סמכויות הממונה לעניין זה והוספת סמכות להטלת עיצומים כספיים וסנקציות פליליות על מעבדות.
- בימים אלו עומדת להתפרסם להערות טיוטת הוראת ממונה שתחליף את הוראת המנכ"ל בנושא זה.
- פירוט חובות המעבדה המאושרת.

פקודת היבוא והיצוא עיקרי השינויים

- מעבר מתצהיר להצהרה.
- הקמת מרשם יבואנים.
- פתיחה לתחרות של בדיקות טובין מיובאים:
 - הגדרת מעמד מעבדה מוכרת ומעבדת בדיקה לצורך אישור בדיקת מעבדה לטובין מיובאים.
 - קביעת הליכי אישור הטובין , ובכלל זה חובות וסמכויות של העוסקים והמעבדות.
 - עדכון סמכויות האכיפה והענישה.

שינוי פקודת היבוא והיצוא - הגדרות

- אישור ת"ר יוחלף ב"אישור עמידה בדרישות הממונה" (ההגדרה בחוק: "אישור בדבר עמידה בבדיקת התאמה לדרישות תקן רשמי, בהתאם להוראות ולתנאים שנקבעו לפי פקודה זו שעניינם תחולת תקן רשמי, ובכלל זה הנחיות הממונה על התקינה לפי פקודה זו, לגבי טובין מיובאים;")
- "אישור בדיקת מעבדה" (ההגדרה בחוק: "אישור דגם או אישור משלוח;")
- "אישור דגם" (ההגדרה בחוק: "אישור של מעבדת בדיקה המסתמך על בדיקה בהתאם להוראות לפי סעיף – ז(ד), שלפיו דגם של טובין שנבדק עומד בדרישות התקנים הרשמיים החלים עליו;")
- "אישור משלוח" (ההגדרה בחוק: "אישור של מעבדת בדיקה המסתמך על בדיקה בהתאם להוראות לפי – סעיף 2 ז(ד) של מדגם מטובין מסוים במשלוח מסוים, שלפיו הטובין שנבדקו זהים לדגם הטובין שניתן לגביו אישור דגם;")
- "מעבדת בדיקה" (ההגדרה בחוק: "מכון התקנים או מעבדה מוכרת;")
- "מעבדה מוכרת" (ההגדרה בחוק: "מעבדה שהממונה על התקינה נתן לה הכרה לפי סעיף 2 י;")
- "יבואן רשום" (ההגדרה בחוק: "יבואן שנרשם במרשם היבואנים לפי סעיף – 2 ג;")

מרשם יבואנים

- "הממונה על התקינה ינהל מרשם שבו יירשמו יבואנים של טובין אשר יבוא אותם טובין על ידם טעון אישור עמידה בדרישות הממונה (בפקודה זו מרשם היבואנים)".
- "יבואן יירשם במרשם היבואנים לפני ייבוא טובין שייבואם על ידו טעון אישור עמידה בדרישות הממונה".
- הרישום יהיה אינטראקטיבי ומידי.
- קיימת מגבלת רישום למי שהורשע בעבירות פליליות מסוג מסוים כמוגדר בחוק.
- לממונה סמכויות לביטול/השעיית רישום.

תהליך אישור הטובין

- הבקשה לאישור הטובין תוגש על ידי היבואן ישירות למעבדת הבדיקה (מכון או מעבדה מוכרת).
- מעבדת הבדיקה תטפל בבקשה לפי התהליך הקיים היום (בעדכונים המתחייבים) כולל מתן אישור שחרור מותנה מהמכס.
- עם השלמת הבדיקה תזין המעבדה, למערכת התקשורת והמידע המרכזית, את נתוני הבדיקה ותיק המוצר ואת אישור בדיקת המעבדה (אם ניתן).
- המערכת תשגר אוטומטית, למכס וליבואן, את אישור העמידה בדרישות הממונה (במידה ובמערכת לא תמצא אינדקציה המונעת זאת).

תנאים מקדימים עיקריים

- הקמת מערכת תקשורת ומידע מרכזית.
- הקמת מרשם יבואנים - המערכת תאפשר הגשת בקשות רק ליבואנים רשומים.
- הקמת מערכת ניהול מעבדות – המערכת תאפשר ניתוב בקשה רק למעבדה מוכרת שהבדיקה כלולה בתחום האישורים שינתנו לה.
- השלמת ועדכון חקיקת המשנה, תקנות ונהלים.

מעבדה מוכרת

- חובה שתהיה **מעבדה מאושרת** לתחומי ההכרה ולכל סעיפי התקן הרשמיים שבסקופ שניתן לה.
- חייבת להוכיח יכולת התחברות **למערכת המידע והתקשורת המרכזית**.
- תבצע אישור משלוח רק אם היא בצעה את אישור הדגם לגבי אותם הטובין.
- לממונה על התקינה סמכויות **לביטול והתליית** אישור ההכרה במעבדה.
- דינם של עובדים, מנהלים, נושאי משרה ובודקים במעבדה מוכרת, לעניין תפקידם לפי פקודה זו, **כדין עובדי המדינה לעניין חיקוקים אלה**:
 - (1) חוק שירות הציבור (מתנות)
 - (2) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה)
 - (3) חוק העונשין, לעניין ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור.

תמצית חובות היבואן (כולל חובות שבחוק התקנים)

- לודא כי המוצרים המיובאים מתאימים לדרישות התקן הרשמי החל עליהם. אישור מעבדת בדיקה ואישור תצהיר אינם פוטרים את היבואן מאחריות זו!
- לדווח למעבדה הבודקת על כל שינוי שבוצע בדגם שאושר.
- חובת שמירת מסמכים (פירוט בשקף הבא) לפחות ל 7 שנים.
- כנ"ל לגבי רשימות העוסקים אליהם העביר את הטובין ישירות.
- חובת שקיפות וקיום ההתחייבויות כלפי מעבדת הבדיקה.
- איסור מעבר ממעבדה למעבדה לאחר הגשת הבקשה ותחילת הליך קבלת האישור, אלא בנסיבות שאושרו על ידי הממונה.
- חובת מסירת מידע לממונה על התקינה.

תמצית חובות היבואן (חובת שמירת מסמכים)

לפי פקודת היבוא והיצוא סעיף 2יב(א)(1):

”יבואן רשום ישמור את הפרטים והמסמכים המנויים בתוספת, לגבי כל משלוח של טובין, לתקופה שלא תפחת משבע שנים ממועד השחרור של המשלוח האחרון של טובין מאותו הדגם;”

תוספת

(סעיף 2 יב(א)(1))

יבואן רשום חובה לשמור פרטים ומסמכים

תיק מוצר לגבי טובין שחל עליו תקן רשמי,	לגבי כל משלוח, מסמכים אלה:
הכולל את כל אלה:	(1) חשבון מכר;
(1) שם המוצר;	(2) רשומון כמשמעותו בסעיף 24 לפקודת המכס;
(2) שם תת המוצר;	(3) שטר מסירה כמשמעותו בסעיף 18 לפקודת המכס;
(3) שם הדגם;	(4) עותק הצהרת היבואן כאמור בסעיף 2 ו, ככל שיש כזו;
(4) ארץ הייצור;	(5) אישור דגם ואישור משלוח, בהתאם להנחיות הממונה על התקינה;
(5) פרטי היצרן;	(6) צילום המוצר והתוויות;
(6) אישור על התאמת הדגם לתקן הרשמי החל עליו בצירוף דוח בדיקה מפורט;	(7) מספרי אצוות ומספרים סידוריים, אם יש כאלה;
	(8) תיעוד ערוצי ההפצה;

אכיפה וענישה

- לממונה על התקינה נתנו בחוק סמכויות אכיפה על קיום החוק בכל הנוגע להתאמת המוצרים לתקנים הרשמיים החלים עליהם.
- הסמכויות הן **מנהליות** (איסור מכירה, תפיסה, חיוב בריקול, עיצומים כספיים וכד') **ופליליות** לפי העבירות המוגדרות בחוק התקנים **ובפקודת היבוא והיצוא**.
- מטרת האכיפה הנה לאתר בשוק מוצרים מסוכנים ולמנוע הפצתם וכן לייצר הרתעה.
- האכיפה מתבצעת לפי תכנית יזומה ומיידעים המתקבלים במינהל התקינה.
- האכיפה הנה פעילות משלימה למשטר הבדיקות וכחלק מיצירת האיזון בין הרצון להקל על העסקים לבין החובה להבטיח את בטיחות צרכני הקצה והסביבה.
- השינויים בפקודה מרחיבים את אמצעי וסמכויות האכיפה והענישה שבידי הממונה כלפי היבואנים וכלפי המעבדות .

תיקון פקודת היבוא והיצוא – הוראות מעבר

”תחילתו של סעיף 46 בתום 9 חודשים מיום תחילתו של חוק זה....”

- **כניסה לתוקף – 1 אפריל 2018**
- **מותנה בהשלמת כל ההיערכות הנדרשת**
- **הפתיחה לתחרות תתבצע ב 4 פעימות לפי סוגי טובין:**
 1. **יום התחילה** - מוצרים לבנים, אלקטרוניקה בידורית, כלי עבודה, מצברים
 2. **30 אפריל 2018** - תקשורת סלולרית, גופי תאורה, נורות, תנורי אפיה, מיקרוגלים, מתכות יקרות, חיתולים, עגלות ילדים, מטהרים ומסנני מים, אופניים חשמליים, מוצרי ניקוי.
 3. **1 דצמבר 2019** - צעצועים, ריהוט תינוקות וילדים (כולל הליכוני תינוקות ולמעט עגלות תינוק), מוצרי עץ, דלתות, עגלות נכים, סולמות, זכוכית לבניין, פרזול לדלתות, מוצרי טכסטיל נייר ועור (למעט חיתולים), מוצרי גומי ופלסטיק, מוצרי תינוקות (אביזרי שתייה והאכלה לתינוקות, מוצצים, מחזיקי מוצץ, מזרונני תינוקות, מגיני ראש ומשטחי החתלה), ביגוד וציוד מגן, ציוד רפואי (מזרקים ומחטים, מוצרי חבישה, כפפות כירורגיות), ציוד היגייני (טמפונים, כובעונים), מערכות אנרגיה (כולל מזגנים, מערכות סולריות, ציוד מופעל בגז ולמעט תנורי אפיה), ציוד משרדי חשמלי.
 4. **1 מרץ 2021** – כל השאר.

תודה

28 דצמבר 2017